

Våra tvåspråkiga skolor

■ Regional skola för elever som är döva eller har hörselnedsättning.

■ Nationell skola för elever som är döva eller har hörselnedsättning i kombination med utvecklingsstörning samt elever med medfödd eller tidigt förvärvat dövblindhet.

En likvärdig utbildning för alla

Hos Specialpedagogiska skolmyndigheten får du stöd när du skapar lärmiljöer som är utvecklande och tillgängliga för alla.

Vi erbjuder specialpedagogiskt stöd till förskolor och skolor i hela landet, svarar på frågor och erbjuder kurser och konferenser. Vi driver också flera specialskolor för olika målgrupper, fördelar statsbidrag och utvecklar läromedel.

Välkommen till Sveriges största kunskapsbank inom specialpedagogik.

ISBN ISBN 978-91-28-00868-6 (tryckt)
ISBN 978-91-28-00869-3 (pdf)

Best nr 00492

Specialpedagogiska
skolmyndigheten

Telefon 010 473 50 00. Texttelefon 010 473 68 00
www.spsm.se

Bra att veta om tvåspråkighet och specialskolan

Specialpedagogiska
skolmyndigheten

Tvåspråkig teckenspråkig miljö stärker delaktighet

På den tvåspråkiga specialskolan undervisas eleverna i två språk, svenskt teckenspråk och svenska. För våra elever som är döva eller har hörselnedsättning stärks möjligheterna till delaktighet och tillgänglighet i samhället när de utvecklar både svenskt teckenspråk och svenska. De kan växla mellan språken för att kommunicera med omvärlden, söka nya kunskaper, påverka sin situation och utveckla sin personlighet. Utifrån situation och sammanhang ska de kunna välja språk för att vara kommunikativt delaktiga genom hela livet. Valfriheten blir större då teckenspråkstolk kan användas, exempelvis vid högre studier.

En teckenspråkig miljö är en miljö där vi använder teckenspråk. Ett gemensamt språk gör det möjligt för alla att vara delaktiga. Förutom att kunna kommunicera med varandra har eleverna nytta av att kunna se och följa dialoger mellan andra. På det sättet utvecklas språket, den sociala kompetensen och kunskapen om omvärlden. Känslan av delaktighet, identitet och trygghet stärks i en miljö där alla kan kommunicera och bli förstådda på teckenspråk. I en teckenspråkig miljö finns den teckenspråkiga kulturen alltid närvarande och personal och elever är viktiga språkliga förebilder. På våra tvåspråkiga specialskolor får våra elever en unik språkmiljö som är betydelsefull för deras språkutveckling och

kognitiva utveckling.

Språk och kultur hör ihop. Den tvåspråkiga specialskolan uppmärksammar de båda språkens kulturer, men lägger särskild vikt vid den teckenspråkiga kulturen eftersom de flesta av skolornas elever inte möter den utanför skolan. Syftet med att särskilt uppmärksamma den teckenspråkiga kulturen, såsom poesi, scen- och bildkonst på svenskt teckenspråk, är att våra elever får möta olika förebilder och stärka sin identitet. Teckenspråkig kultur betyder även att eleverna får lära sig hur ett tecknat språk är uppbyggt, hur de ger och tar ordet och hur de använder språket i sociala sammanhang.

Stöd för att utveckla tvåspråkighet

Svenskt teckenspråk och skriven svenska är gemensamma språk för alla elever på den tvåspråkiga specialskolan. Vi tar emot elever med olika språkbakgrund och organiserar undervisningen så att den gynnar varje elevs tvåspråkiga utveckling i enlighet med vår språkplan. Under tiden som elever som inte kan svenskt teckenspråk lär sig språket får de stöd för att kunna delta i undervisningen.

I språkämnerna kan elever, utifrån individuella förutsättningar, få undervisning på talat språk i ett klassrum med anpassad visuell och auditiv miljö och hörteknik.

En god visuell och auditiv miljö är en förutsättning för en väl fungerande kommunikation i undervisningen, oavsett språk. Våra pedagoger har kunskap om och använder språkutvecklande arbetssätt i alla ämnen i skolan.

Läroplan

Specialskolan är tioårig och har en egen läroplan som till stor del är samma som grundskolans läroplan. I läroplanen för specialskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011 (Lspec11) står det att elever som är döva eller har hörselnedsättning ska få tillgång till en språkmiljö där de kan möta och använda sig av både svenskt teckenspråk och svenska i alla sammanhang. Det finns

kursplaner och kunskapskrav som är särskilt framtagna för den tvåspråkiga specialskolan. Dessa är svenskt teckenspråk, svenska, engelska och moderna språk. Ämnet rörelse och drama ersätter ämnet musik. Det finns även särskilda kursplaner för elever som är döva eller har hörselnedsättning i kombination med utvecklingsstörning.

Sex övergripande mål enligt Specialpedagogiska skolmyndighetens plan för specialskolornas arbete med tvåspråkighet

- All undervisning är språkligt tillgänglig för alla elever.
- All interaktion sker i tillgängliga, trygga och positiva miljöer.
- Alla elever känner sig delaktiga i kommunikationen och möts med respekt.
- All personal har kunskap om och använder språkutvecklande arbetssätt i alla ämnen.
- Skolorna verkar för två språk och två kulturer och har språkliga och kulturella förebilder i både svenskt teckenspråk och svenska.
- Varje skola har en levande dialog kring tvåspråkighet.

Läs mer på webben

På våra webbsidor finns fördjupad information och filmer om vad tvåspråkighet innebär.

Gå gärna in på www.spsm.se och sök på tvåspråkighet.

